

ansökan derom aderton månader före den gamla oktrojens slut, hvilket ju manar till bankfrågans snara behandling.

Jag vågar därför föreslå,

att Riksdagen i skrifvelse till Kongl. Maj:t anholder, att förslag till ny banklag, i syfte att de enskilda bankernas sedelutgifts rätt upphör och riksbanken ensam öfvertager hela sedelutgifningen, snarast möjligt varder för Riksdagen framlagd och i sammanhang dermed äfven förslag till sådan ändring i lagen för Rikets Ständers bank den 1 mars 1830, som på grund af den nya banklagen kan vara erforderlig.

Stockholm den 27 januari 1889.

M. Dahn.

N:o 145.

Af herr M. Dahn, om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om framläggande af förslag till kapitalisering och aflösning af tolagsersättningen.

Genom den lösning, tullfrågan vid sistlidne riksdag fick, blef äfven följden, att ersättningen till våra stapelstäder för mistad tolag sprang upp till en oskälighöjd.

Tolagsersättningens år 1857 fastställda normalbelopp, som sattes lika med tolagens afkastning i medeltal åren 1853—1855 eller 815,730 kronor, hade redan 1886 stigit till 1,884,683 kronor. Om nämnda ersättning säger skatteregleringskomitén (betänkandet n:o V, sid. 51): »Tolagsersättningens belopp är enligt nu gällande bestämmelser uteslutande beroende

af den tullagstiftning, som är eller varder gällande, och *hvilken icke i något fall kan hafva tolagsersättningen till mål*, utan måste rättas efter helt andra, för staten *ensam* af betydelse varande förhållanden. Och ur statens synpunkt måste det alltid betraktas såsom högeligen önskvärdt, att staten genom en *definitiv reglering af tolagsersättningen* vunne odelad disposition öfver sin *mest betydande* skattetitel, å hvilken det på 1857 års beslut grundade afdraget numera börjar uppgå till *millioner*.» Vidare heter det (samma betänkande sid. 52): »Är det historiskt bevisligt, att tolagens förlänande ej i *regeln* varit förenadt med påläggandet af skyldigheter, hvilka *förut* varit för den kommunala verksamheten främmande, så lärer ock svårligen mot en aflösning af tolagsersättningen kunna åberopas *kontrakts-natur*. Och om det framgår ur de historiska källorna, att tolagen, ehuruval den ursprungligen förlänats af kunglig nåd samt gång efter annan vid regentombyten och andra tillfällen bekräftats, detta oaktadt tidt och ofta till *procentsatserna* ändrats och underkastats inflytandet af *veålingarne i tullsystemet*, så torde väl talet om »privilegiers helgd» böra tystna. Och särskildt från och med 1857 års tolagsreglering, af hvilken framgår, att tolagsersättningen *kan* rubbas genom Konungs och Riksdags sammanstående beslut, lärer ordandet om kontrakt och privilegier saklöst kunna lemnas obeaktadt.»

Mellan de *vidt skilda* siffrorna för tolagsersättningens normalbelopp åren 1857—1887 understår jag mig ej att föreslå något grundläggande medeltal för aflösning af nämnda ersättning, lika litet som framläggande af någon multipel för kapitalisering af densamma. Men om aflösningen skedde med statens obligationer — ouppsägbara och oafhåndsbara från städernas sida — skulle staten endast komma att utbetala en viss årlig ränta, på samma gång som städerna egde en en gång för alla gifven, fix och säker inkomst; något som från städernas synpunkt säkert vore att föredraga framför den oberäkneliga, för att ej säga äfventyrliga tolagsersättningen, hvars berättigande, med den forcerade stigningen (130 procent på 30 år) och då man erinrar sig tolagens uppkomst och historia och den gamla föreställningen om densamma som ett slags kommunalskatt på stadens egna handelsmän, väl torde vara ej så litet tvifvel underkastadt. Då nu emellertid tullinkomsterna och följaktligen äfven stapelstädernas ersättning för tolag stigit så högt, att den för det fyratiotal dermed hugnade stadssamhällen uppgår till belopp, som närma sig samtliga rikets städers allmänna bevillning till staten, och då Riksdagens beslut i tullfrågan väl får anses blifvit fattadt i akt och mening att bispringa de under en svår kris kämpande näringarna och ej för att bereda några redan förut rikligt omhuldade stadskom-

muner ytterligare stora enskilda fördelar i form af ökad tolagsersättning, vågar jag föreslå, att Riksdagen beslutar

att i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, det Kongl. Maj:t snarast möjligt tacktes för Riksdagen framlägga förslag till kapitalisering och aflösning af utgående tolagsersättning.

Stockholm den 27 januari 1889.

M. Dahn.

N:o 146.

Af herr P. Truedsson, om ändrad lydelse af § 3 i förordningen angående villkoren för tillverkning af bränvin m. m. den 13 juli 1887.

För att minska den ännu alltjemt oerhörda bränvinsflod, som härjar vårt fädernesland, hafva åtskilliga medel med större eller mindre framgång anlitats. En utväg, som hittills icke försökts, men som likväl utan tvifvel skulle kunna leda åtminstone ett stycke på väg till det af alla efterlängtade målet, vore, enligt min tanke, att söka förekomma bränvinsbränning af det allmännaste och för billigaste pris tillgängliga råämnet, *spanmålen*. Denna tanke torde utan tvifvel hafva legat till grund för det förbud att i landet införa majs, som man någon gång föreslagit, ehuru denna sistnämnda medfört den olägenheten, att man derigenom utestänger ett billigt och godt foderämne.

Sedan numera de tvenne senaste Riksdagarne åsatt tull å hvete, råg och majs m. fl. spanmålsslag, borde man kunnat vänta en åtminstone i någon mån minskad användning af spanmål till bränvinsbränning. Tyvärr